

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14CoP/19/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6714200592
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Podhorová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:6714200592.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: H. V., narodená XX.XX.XXXX, toho času umiestnené v H. F. F., V. č. XX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny A., pracovisko V., dieťa matky: E. V., narodená XX.XX.XXXX, bytom XXX XX N. č. XXX - C. I. a otca neurčeného, o návrhu navrhovateľov: R. Y., rodená F., narodená XX.XX.XXXX, bytom XXX XX F., I. č. XX a L. Y., narodený XX.XX.XXXX, bytom XXX XX F., I. XX, na nariadenie predbežného opatrenia o zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, o odvolaní navrhovateľov zo dňa 07.02.2014 proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen číslo konania 17P/2/2014-15 zo dňa 27.01.2014, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu mení tak, že nariaďuje predbežné opatrenie, ktorým maloleté dieťa H. V., narodenú XX.XX.XXXX, toho času umiestnenú v H. H. F. F., V. č. XX, dočasne zveruje do spoločnej osobnej starostlivosti manželov R. Y., rodenej F., narodenej XX.XX.XXXX, bytom XXX XX F., I. č. XX a L. Y., narodeného XX.XX.XXXX, bytom XXX XX F., I. č. XX.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa navrhovateľa domáhali zverenia maloletej H. V., nar. XX.XX.XXXX, dočasne do ich spoločnej osobnej starostlivosti, ako budúcich osvojiteľov. V odôvodnení uznesenia súd uviedol, že dospel k záveru, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia nie je dôvodný. Súd vychádzal zo skutočnosti, že pokiaľ ide o starostlivosť o maloletú H. V., z návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a príloh k nemu, ako aj z rozsudku tamojšieho súdu číslo konania 18P/7/2013-40 zo dňa 08.01.2014, mal súd osvedčené, že nateraz je o dieťa postarané, nie je bez dozoru, neosvedčilo sa vážne ohrozenie alebo narušenie života, zdravia alebo priaznivého vývoja maloletého dieťaťa a preto nie je dôvodné nariadenie predbežného opatrenia spočívajúceho v odovzdaní maloletého dieťaťa do starostlivosti navrhovateľov. Súd taktiež konštatoval, že niet právneho dôvodu aplikovať zákonné ustanovenie § 102 ods. 1 O.s.p. v danej veci, nakoľko v predmetnej veci sa jedná o návrh na nariadenie predbežného opatrenia pred začatím konania vo veci samej. Súd v čase konania nezistil, že by v tej dobe prebiehalo konanie vo veci samej ohľadom starostlivosti o maloletú H. V., v ktorom by účastníkmi konania boli navrhovateľa predbežného opatrenia. Nebola preukázaná naliehavosť situácie a nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy maloletej, preto súd návrh navrhovateľov na nariadenie predbežného opatrenia s poukazom na ustanovenie § 74 ods. 1, § 75 ods. 1, 2, 6 a 8 a ustanovenie § 76 ods. 1 písm. b/ O.s.p. ako nedôvodný zamietol.

Proti uzneseniu okresného súdu podali navrhovateľa v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Domnievajú sa, že kritérium osvedčenia nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy nie je v prípade nariadenia predbežného opatrenia pre potrebu dočasnej úpravy pomerov maloletého dieťaťa zákonom požadované. Zákonodarca v prípadoch rozhodovania o návrhoch na nariadenie predbežného opatrenia ohľadom pomerov maloletého dieťaťa nevyžaduje osvedčenie a odôvodnenie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy, ale jediným rozhodujúcim kritériom v takýchto prípadoch je záujem

maloletého dieťaťa. V odvolaní poukázali na rozhodovaciu prax všeobecných súdov vo veciach starostlivosti o maloleté deti z hľadiska skúmania naplnenia predpokladov pre nariadenie predbežného opatrenia a citovali z konkrétnych rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Banskej Bystrici v obdobných veciach. Navrhovatelia sú presvedčení, že je v najlepšom záujme maloletej jej zverenie, respektíve odovzdanie do ich dočasnej spoločnej starostlivosti. Ich manželstvo trvá X rokov a je veľmi harmonické a plné lásky, avšak doposiaľ bezdetné. Odvolatelia uviedli, že s maloletou H. už nadviazali hlboký citový vzťah, taktiež aj širšia rodina si maloletú veľmi obľúbila. Dieťa sa už stalo súčasťou ich rodiny a lúčenia s ňou sú pre nich veľmi ťažké o to viac, že po telefonickom kontakte s profesionálnou matkou majú informáciu, že maloletá je po návrate a odlúčení od nich plačlivá, nechce jesť a evidentne vyhľadáva ich spoločnosť, čo napovedá tomu, že medzi nimi a maloletou prebieha intenzívne pripútanie. Navyše cesta z H. H. v F. F. do F. a späť, ktorú musí maloletá absolvovať každý týždeň, je pre ňu veľmi náročná. Má zdravotné problémy, ktoré pramenia z nedostatku lásky a objatí v prvých dňoch po narodení, v čom ich utvrdil aj názor lekárky Y. L. I., ktorá potvrdila, že dieťa potrebuje stabilné zázemie, veľa lásky a objatia, ktorých sa maloletej u navrhovateľov hojne dostáva. Maloletá má X mesiacov a absolvovala už stovky kilometrov na trase F. F. - F., ktoré neprispievajú k jej zdravému vývinu. Navrhovatelia zdôrazňujú, že dieťa má u nich doma vytvorené všetky podmienky, má svoju izbičku a všetko čo potrebuje a majú záujem dať dieťaťu pocit bezpečia a istoty. Navrhovatelia taktiež namietali, že odôvodnenie uznesenia súdu ktorý nezistil, že by prebiehalo v súčasnosti konanie vo veci samej, nezodpovedá skutočnosti, pretože v rovnaký deň, kedy podali návrh na nariadenie predbežného opatrenia, teda dňa 21.01.2014, podali súčasne návrh vo veci samej, na ktorý ich návrh na nariadenie predbežného opatrenia naviazali a konaniu bolo pridelené číslo sp. zn. 16P/3/2014. K návrhu na nariadenie predbežného opatrenia navrhovatelia priložili zákonom vyžadované potvrdenie o zapísaní do zoznamu žiadateľov na ÚPSVaR v F., ako aj odporúčenie ÚPSVaR v F. F. na zverenie dieťaťa a realizáciu náhradnej rodinnej starostlivosti. V závere odvolania opätovne navrhovatelia zdôraznili, že s maloletou H. si už za obdobie vyše troch mesiacov vytvorili vrúcny a láskyplný vzťah a považujú ju za vlastnú dcérku. Hoci si uvedomujú, že o maloletú by bolo postarané aj v detskom domove, respektíve u profesionálneho rodiča, avšak sú presvedčení, že u nich sa jej dostane oveľa viac lásky a pozornosti, ktoré pre svoj zdravý vývin potrebuje. Na základe uvedeného preto navrhujú, aby odvolací súd zmenil odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu a nariadil predbežné opatrenie tak, ako sa ho svojím návrhom domáhali.

Kolízny opatrovník k odvolaniu navrhovateľov uviedol, že matka maloletej sa vzdala dieťaťa ihneď po jej narodení, dala písomné privolenie na osvojenie dieťaťa a viac sa oň nezaujímal. Manželia R. a L. Y. majú vážny záujem o maloletú H.. Od prvého stretnutia, ktoré sa uskutočnilo v I. 2013, si k nej vytvorili pozitívny vzťah a vzájomne sa veľmi citovo pripútali. Maloletá H. začala ťažko znášať odlúčenie od žiadateľov, ako aj cestu medzi F. a F. F. a preto chceli zabrániť tomuto strádaniu. Vo svojej domácnosti žiadatelia vytvorili bezpečné zázemie pre maloletú a uspokojujú všetky jej potreby. Maloletá H. sa stala členom aj ich širšej rodiny. Podľa názoru kolízneho opatrovníka je v záujme maloletej H. V., aby vyrastala v harmonickom prostredí a nebola stresová čo len krátkodobým odlučovaním od ľudí, ktorí jej dávajú lásku a nahrádzajú rolu biologických rodičov. Na základe uvedených skutočností kolízny opatrovník maloletého dieťaťa odporúča, aby odvolací súd zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a rozhodol o vydaní nového uznesenia o predbežnom opatrení, ktorým by bola maloletá H. V., narodená XX.XX.XXXX, zverená do dočasnej starostlivosti manželov R. Y. a L. Y..

V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O.s.p. napadnuté uznesenie okresného súdu podľa ustanovenia § 220 O.s.p. zmenil tak, ako je vo výroku tohto uznesenia uvedené.

Podľa ustanovenia § 75 ods. 1 O.s.p., predbežné opatrenie nariadi súd na návrh. Návrh nie je potrebný, ak ide o predbežné opatrenie na konanie, ktoré môže súd začať i bez návrhu.

Podľa ustanovenia § 76 ods. 1 písm. b/ O.s.p., predbežným opatrením môže súd uložiť účastníkovi najmä, aby odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov alebo do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

Podľa ustanovenia § 102 ods. 1 veta druhá a násl. O.s.p., v záujme maloletého dieťaťa môže súd po začatí konania vo veci starostlivosti súdu o maloletých na návrh nariadiť predbežným opatrením

účastníkovi, aby do času rozhodnutia vo veci úpravy pomerov maloletého dieťaťa zabezpečoval osobnú starostlivosť o dieťa, ktoré je v čase podania návrhu umiestnené v zariadení na výkon rozhodnutia súdu. Ak súd rozhoduje o predbežnom opatrení podľa druhej vety, o návrhu na predbežné opatrenie rozhodne najneskôr do 30 dní od podania návrhu; ustanovenia § 75 až 77 sa použijú primerane.

Odvolačný súd mal v čase rozhodovania o odvolaní navrhovateľov preukázané, že na Okresnom súde Zvolen sa vedie konanie o návrhu R. Y. a L. Y., obaja bytom XXX XX F., I. č. XX, na zverenie maloletej H. V., narodenej XX.XX.XXXX, toho času v H. F. F., V. č. XX, do spoločnej predosvojiteľskej starostlivosti navrhovateľov, ako budúcich osvojiteľov, pričom v čase rozhodovania odvolacieho súdu vo veci žiadne rozhodnutie súdom vydané nebolo.

Odvolačný súd sa oboznámil aj s obsahom pripojeného konania vedeného na Okresnom súde Zvolen sp. zn. 8P/26/2013, v ktorom bolo právoplatným rozsudkom č.k. 8P/26/2013-34 zo dňa 10.12.2013 určené, že maloletá H. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom N. č. XXX, t.č. H. H. V. č. XX v F. F., je osvojiteľná v zmysle ustanovenia § 180a O.s.p., v spojení s ustanoveniami § 102 ods. 1 a 4 zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej Zákon o rodine) a v nadväznosti na tento výrok následne súd rozhodol o obmedzení matky E. V., nar. XX.XX.XXXX vo výkone rodičovských práv a povinností vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloletú, podľa ustanovenia § 38 ods. 2 Zákona o rodine.

Vychádzajúc zo všetkých doposiaľ známych okolností a právne relevantných skutočností sa odvolací súd nestotožňuje s prijatým záverom okresného súdu, ktorý návrh na nariadenie predbežného opatrenia ako nedôvodný zamietol.

Je potrebné zdôrazniť, že účelom inštitútu predbežného opatrenia je len dočasne upraviť pomery medzi účastníkmi konania do doby, pokiaľ nebude právoplatne rozhodnuté vo veci samej a to výlučne za predpokladu, že súd má osvedčené skutočnosti, ktoré relevantne odôvodňujú jeho nariadenie. Hoci je nutné prisvedčiť názoru okresného súdu, že v zásade súd pri rozhodovaní o dôvodnosti preventívneho, dočasného zásahu do subjektívneho práva niektorého z účastníkov konania, prípadne aj vo vzťahu k tretím osobám, a to nariadením predbežného opatrenia v konkrétnom rozsahu, je povinný striktné skúmať naliehavosť a nutnosť dočasne upraviť pomery ešte pred rozhodnutím vo veci samej a to z hľadiska nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. V danom konaní je však nutné prihliadať na osobitný charakter a špecifickosť konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých. Je potrebné obzvlášť citlivo a zodpovedne skúmať dôvodnosť nariadenia predbežného opatrenia týkajúceho sa pomerov maloletého dieťaťa. V konaniach, upravujúcich práva a povinnosti k maloletému dieťaťu súdu vyplýva zo zákona, no i z početných medzinárodných dokumentov, ktorými je Slovenská republika viazaná, povinnosť dôsledne rešpektovať, chrániť a v prvom rade prihliadať na záujmy maloletého dieťaťa. Nie je žiadúce príliš striktným a neprimerane formalistickým výkladom podmienok a predpokladov vyžadovaných zákonom pre nariadenie predbežného opatrenia (ktoré vychádzajúc z charakteru týchto konaní nemôžu byť vyžadované tak, ako v sporovom konaní) obchádzať sledovaný účel a cieľ konania starostlivosti súdu vo veciach týkajúcich sa pomerov maloletých detí - a to jednoznačne zámer chrániť a zohľadňovať predovšetkým záujem maloletého dieťaťa a to v nadväznosti na konkrétne okolnosti situácie konkrétneho dieťaťa.

Navrhovatelia návrhom vo veci samej, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 16P/3/2014 žiadajú zveriť maloletú H. do spoločnej predosvojiteľskej starostlivosti manželov. Osvojenie je nositeľom dôležitého spoločenského posolania - nahradiť dieťaťu chýbajúce alebo nedostatočné (nevyhovujúce) rodinné prostredie. Problematike konania spojeného s procesom osvojenia venuje zákonodarca náležitú pozornosť vzhľadom na špecifickosť svojej povahy, keďže priamo a významne zasahuje do najosobnejších ľudských vzťahov, ktorými sú rodinné a citové väzby, pričom táto forma nahradenie prirodzeného rodinného prostredia dieťaťu je obzvlášť žiadúca práve vzhľadom na zásadné právne následky s ňou spojené, a to, že zo všetkých foriem náhradnej starostlivosti o dieťa práve osvojenie má ambície najvernejšie a najdôslednejšie napodobňovať a nahrádzať vzťahy, aké sú medzi biologickými rodičmi a deťmi. Osvojenie poskytuje maloletému osvojencovi nielen chýbajúce výchovné prostredie, ale je aj právnym prostriedkom na začlenenie osvojenca do najširších rodinných vzťahov osvojiteľa. Ostatné formy náhradnej rodinnej výchovy len vo väčšej či menšej miere nahrádzajú výkon rodičovských práv, pôvodným rodičom zákon ponecháva niektoré povinnosti a práva vo vzťahu k dieťaťu, no najmä - ich trvanie je časovo obmedzené na moment dosiahnutia plnoletosti dieťaťa.

Odvolací súd tak vzhľadom na konštatované pri rozhodovaní zohľadnil okrem iných skutočností aj význam a špecifickosť konania o osvojení dieťaťa. Ide o právny proces, zahrňujúci v sebe v širšom kontexte aj ďalšie konania (konanie o osvojiteľnosti, konanie o zverenie do predosvojiteľskej starostlivosti budúcich osvojiteľov). Navrhovatelia iniciovali konanie o zverenie maloletého dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti tak, ako to vyžaduje hmotnoprávna úprava, ako jednu z nevyhnutných podmienok osvojenia dieťaťa. Nakoľko však ide o proces nevyhnutne vyžadujúci určité časové obdobie, aj táto skutočnosť nasvedčuje odôvodnenosti nariadenia predbežného opatrenia, ktorým by súd aj v tomto štádiu procesu osvojenia predbežne zveril maloleté dieťa do starostlivosti žiadateľov o osvojenie. Vzhľadom na útlý vek dieťaťa je práve toto obdobie života pre dieťa mimoriadne dôležité, kedy sa dieťa pripútava a v ktorom sa mimoriadne intenzívne vytvárajú jeho väzby na okolie a to tak v citovej, emocionálnej, mentálnej, fyzickej i sociálnej rovine. Práve obdobie prvých rokov života dieťaťa je obzvlášť kľúčové z hľadiska jeho naviazanosti na konkrétne osoby, situácie a zorientovanie sa dieťaťa v sociálnom prostredí, v ktorom žije. Vzhľadom na vek maloletej H. je obzvlášť dôležité a žiadúce, aby bola čo možno najskôr začlenená do rodinného a sociálneho prostredia, ktoré s najväčšou pravdepodobnosťou bude v budúcnosti jej rodinným prostredím. Vychádzajú z dikcie ustanovenia § 54 ods. 1 a 2 Zákona o rodine je zrejmé, že akákoľvek iná forma náhradnej starostlivosti má v zásade prednosť pred ústavnou starostlivosťou a je tak žiadúce všestranne podporovať sociálne, osobné a citové väzby dieťaťa predovšetkým na fyzické osoby, ktoré majú evidentný záujem a podnikajú všetky nevyhnutné právne kroky, aby mohli do budúcnosti poskytovať dieťaťu všestrannú a plnohodnotnú starostlivosť. Neprináleží súdu v tomto štádiu konania posúdenie naplnenia všetkých hmotnoprávnych podmienok pre zverenie dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti, čo bude predmetom konania vo veci samej. Pokiaľ je však súd povinný - a to v každom štádiu konania - v prvom rade prihliadať a rešpektovať záujem maloletého dieťaťa, je oprávnený predbežne konštatovať, že všetky okolnosti zrejme z obsahu tohto, i pripojeného spisu, ako aj vyplývajúce z vyjadrenia kolízneho opatrovníka nasvedčujú pravdepodobnosti záveru, že maloletá H. bude osvojená práve konkrétnymi žiadateľmi o osvojenie. Súd má pritom už v tomto štádiu konania za osvedčené, že navrhovatelia sú schopní a majú evidentný záujem zabezpečovať všetky potreby maloletej H.. Odvolací súd pritom vychádzal aj z vyjadrenia kolízneho opatrovníka maloletého dieťaťa, ktorý potvrdil, že v rámci úspešne prebiehajúcej interakcie je maloleté dieťa od I. 2013 uvoľňované na hosťovské pobyty do rodiny žiadateľov, dieťa si od tohto obdobia so žiadateľmi vytvorilo pozitívny vzťah a vzájomne sa veľmi citovo pripútali, pričom aj rodinní príslušníci navrhovateľov prijali prítomnosť maloletej v rodine veľmi priaznivo, dieťaťu sa venuje aj širšia rodina (babka a dedko) a veľmi si ju obľúbili. Odlúčenia dieťaťa vyvolávajú v ňom emocionálny stres, ktorý sa prejavuje jeho plačlivosťou a odmietaním stravy, nakoľko dieťa v tak útlom veku ešte nie je schopné racionálne pochopiť a prijať, prečo je odtŕhané od ľudí a harmonického prostredia, v ktorom cíti istotu a cíti sa byť v ňom prijaté a milované.

V záujme maloletého dieťaťa v najširšom slova zmysle je, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju a boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, no i v početných medzinárodných dokumentoch, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Navrhovatelia už v súčasnosti majú vo svojej domácnosti vytvorené všetky nevyhnutné predpoklady na zodpovedné a všestranne plnohodnotné zabezpečovanie starostlivosti o maloletú H., majú pre ňu vytvorenú izbičku, v ktorej má dieťa všetko, čo potrebuje. Dieťaťu v útlom veku neprosieva ani každotýždenné cestovanie do bydliska žiadateľov. Odvolací súd v neposlednom rade zohľadnil vzájomné zjavne veľmi silné citové a emotívne väzby maloletej k navrhovateľom a k ostatným členom ich rodiny, ako aj v tomto čase (s prihliadnutím na dobu uplynulú od prvotných kontaktov) na silnú osobnú naviazanosť dieťaťa k rodine a k osobám navrhovateľov.

Odvolací súd po zodpovednom vyhodnotení všetkých skutočností zmenil podľa ustanovenia § 220 O.s.p. uznesenie okresného súdu a nariadil predbežné opatrenie tak, ako je obsiahnuté vo výrokovej časti uznesenia. Nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by sa maloleté dieťa predbežne zverilo do osobnej starostlivosti navrhovateľov do času, kým súd právoplatne rozhodne vo veci samej v konaní o zverenie dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti, sa v súčasnosti javí ako účelné, plne opodstatnené a v najlepšom záujme dieťaťa.

Uznesenie o predbežnom opatrení je vykonateľné dňom jeho nariadenia (§ 75 ods. 5 O.s.p.). Účinnosť predbežného opatrenia trvá do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.